

-----Opprinnelig melding-----

Fra: postmottak@kud.dep.no [mailto:postmottak@kud.dep.no]

Sendt: 20. juni 2013 11:50

Til: Postmottak KUD

Emne: Innspill til Kulturløftet saksnr. 13/646

Navn: Ingvild Berrefjord

Organisasjon: Folkeakademiet Viken

Epost: viken@folkeakademiet.no

Postadresse: Tøyengata 26

0190 Oslo

Innspill: Folkeakademiet Viken (FA Viken) har med stor glede lest Kulturutredningen 2014. Den er en helstøpt gjennomgang av kulturpolitikken i Norge, med fokus på sammenhenger og hvordan nasjonsbygging i ulike varianter har preget kulturpolitikken opp gjennom årene. FA Viken støtter generelt utvalgets anbefalinger og håper Kulturdepartementet tar fatt i de utfordringene som skisseres i forhold til lokalt kulturliv og kulturutvikling. Vårt ønske er at frivilligheten får enda større betydning og bedre rammevilkår i kulturpolitikken etter 2014.

Verdigrunnlag

Folkeakademiets verdigrunnlag er FNs menneskerettighetserklæring. Vi har våre røtter og historie i opplysningstradisjonen og står i dag støtt som en over hundre år gammel frivillig organisasjon med mangfold og demokratiutvikling i det moderne samfunn som grunnverdier. Vårt fokus er kultur og medborgerskap. Vi identifiserer oss derfor med, og støtter, utvalgets forståelse av kulturen som ytringskultur og dens påvirkningsmuligheter i samfunnsutviklingen.

Ytringsfrihet

"En mangfoldig kulturoffentlighet vil både reflektere ytringsfriheten i samfunnet og bidra til å styrke den." (Kulturutredningen 2014, s. 10)

FA Viken jobber blant annet med "Folkeakademi på institusjon", et prosjekt som skal styrke ytringsfriheten og utfordre tendensen til at mennesker på institusjon har mindre verd og blir mindre hørt. Vårt arbeid møter mennesker der de er, og er et samspill mellom helse og omsorg, kvalitativ kultur, frivillighet og borgeren. FA Viken representerer ytringskultur i de perspektiver som Kulturutredningen 2014 beskriver: Folkeakademiet formidler og viderefører vår immaterielle kulturarv gjennom kunstnerisk virksomhet i vid forstand.

Lokalt kulturløft

FA Viken støtter utredningens konklusjon om behovet for et lokalt kulturløft. Vi er enig med utvalget i at en av de største utfordringene i den nasjonale kulturpolitikken er å bygge og sikre den kulturelle grunnmuren. Folkeakademiet støtter også behovet for å gi kulturpolitikken en samfunnsmessig forankring, der kultur er en viktig del av demokratiets infrastruktur.

Bibliotek, kulturskole, fritidsklubber, og, det vi særlig kjenner til, den frivillige kulturaktiviteten i kommunene har i liten grad fått del i midlene fra Kulturløftet 1 og 2. Det frivillige kulturlivet er i mange kommuner en

forutsetning for at det i det hele tatt finnes et kulturtilbud. Og slik vi erfarer, er både offentlig og frivillig kulturaktivitet avhengig av samarbeid med profesjonelle kunstnere og kulturarbeidere. FA Viken støtter utvalgets anbefaling av et lokalt kulturløft, men ønsker at punktet «Gi frivilligheten et løft» i Kulturløftet 2 hadde et enda større fokus i tilrådingene for årene etter 2014.

Tid for et lokalt kulturløft: FA Viken støtter perspektivene og tyngden i denne delen av utredningen. Utvalgets konklusjoner er i tråd med våre erfaringer, selv om vi som nevnt vil anbefale å prioritere den frivillige sektor enda høyere. Utvikling av demokratiet og demokratisk kulturpraksis i lokalsamfunnet er i stor grad knyttet til det frivillige organisasjonsliv. Utfordringene i et bærekraftig samfunn i fremtiden vil i enda større grad måtte trekke veksler på samspillet mellom det offentlige og det frivillige enn det som er vektlagt i utredningen.

Kultur og rammevilkår

Utredningen legger vekt på at kulturpolitikken i Norge i vesentlig grad uttrykkes gjennom bruken av økonomiske virkemidler. Vi er langt på vei enig i dette og vil i tillegg påpeke at de økonomiske virkemidlene også legger føringer for hvordan kulturlivet, og for oss særlig det frivillige, innrettes og organiseres. Prosjekter og festivaler er ofte en nødvendig og innovativ måte å utvikle ideer på, og det engasjerer. Men det tar oppmerksomheten bort fra helhetlige og langsiktige problemstillinger. FA Viken er opptatt av en forenkling av søknadsbyråkratiet samt trygge rammevilkår for dem som er opptatt av samfunnsutvikling gjennom frivillig arbeid.

Vi mener at ytringskultur, og borgerens erfaring med den, kan være et viktig element i videreutviklingen av borgerens forståelse av seg selv i morgendagens demokrati, men at dette fordrer langsiktig tenkning. Det frivillige må få bedre driftsvilkår, ikke større rapporteringskrav. Kost-nytte-effekten av å investere i det frivillige vil etter vår erfaring gi vesentlig mer tilbake til samfunnet enn kulturmidler anvendt via offentlige eller private kanaler.

Vi er også opptatt av kvalitetssikring og åpenhet i prioriteringsprosessen. Ved langt de fleste søknadsprosesser i dag gis det ikke tilbakemelding på avslag. Dette hindrer etter vårt syn innsyn i begrunnelsene og dermed mulighet for kunnskap og utvikling hos søkeren.

Kultur som mål

FA Viken følger utvalgets standpunkt om at å styrke den kulturelle infrastrukturen er å styrke demokratiet. Vi er videre enig i utvalgets fokus på rettferdighet og mangfold. Vi mener de nasjonale målene for kulturpolitikken i tillegg må ha kultur som mål i seg selv, ikke som virkemiddel for å nå andre politikkområder. I dette ligger sterkere vekt på livskvalitet og egenverdi, samt at rammevilkårene har kvaliteter som sikrer alle muligheten for meningsfull egenaktivitet og gode opplevelser, i tråd med kulturlovens intensjoner. Når kulturlivet fungerer i kraft av seg selv, vil det også være et godt virkemiddel for bedring av folkehelsen i form av forebyggende og helsefremmende arbeid, slik bl.a. samhandlingsreformen legger opp til.

Loven som verktøy

Kulturpolitikens lovgrunnlag: FA Viken støtter utvalgets anbefalinger om at kulturloven får bestemmelser som gjør den til et aktivt verktøy for kommunenes

arbeid med utvikling av planstrategier for kulturområdet. Vi støtter videre at kultur tas inn i plan- og bygningsloven på lik linje med folkehelse.

FA Viken, 20. juni 2013
Ingvild Berrefjord (styreleder)